

Vårroljeväxter

Johan Roland, SLU, Lanna försöksstation

Odlingen av vårroljeväxter har under 2006 minskat något i Mellansverige efter en stadig uppgång de tidigare fyra åren. Det sker en fortsatt övergång från vårrybs till vårraps. Sedan 2001 har vårrapsodlingen nästan tredubblats, medan odlingen av vårrybs under samma tidsperiod i stort sett halverats. Vårraps odlades på 30 200 ha, medan odlingen av vårrybs stannade på drygt 4 700 ha under 2006. Den största odlingen av vårroljeväxter återfinns i F-området.

Vårraps

Avkastningen i försöken har under 2006 varit mycket lägre än den normala i hela Mellansverige. Flera nyare sorter har under 2006 gett en klart högre skörd än Stratos och Heros, som är de mest odlade.

Under 2006 utfördes 15 stycken sortförsök i vårraps i Mellansverige. Här redovisas resultat från riksförsök och OS-försök (försök som finansieras av oljeväxtodlarna). Sådden var ganska koncentrerad i tiden och alla försök såddes mellan den 29 april och 15 maj. Ett försök kasserades, vilket innebär att det finns skördesiffror från 14 stycken försök. Skörden påbörjades den 31 augusti och det sista försöket skördades två veckor senare. Vattenhalten vid skörd har varierat en hel del mellan olika försök, från 7 procent och ända upp till över 25 procent i ett försök. Avkastningen i försöken har i genomsnitt för hela området varit klart lägre än de senaste årens medelavkastning. Mellan enskilda försök har

avkastningen för mätarsorten Stratos varierat relativt mycket, från 1240 kg/ha frö upp till 3550 kg/ha. Råfettskörden har varierat mellan 503 kg/ha och 1478 kg/ha.

I tabell 1 redovisas resultat årsvis och som flerårsmedeltal för åren 1999 till 2006, för odlingsområdena D, E och F. Skörden har under 2006 varit högst i F-området och lägst i D-området. I ett flerårsmedeltal är avkastningen också högst i F-området.

Område D (län E). Avkastningen har under 2006 varit mycket lägre för mätarsorten Stratos jämfört med de senaste årens medeltal. Under 2006 har Rollo och Ritz givit en mycket hög skörd. Sett i ett flerårsmedeltal har samma sorter och även Joplin och Heros överträffat mätarsorten i avkastning.

Område E (län O, Pn, R och S). I detta område var råfettskörden 2006 för mätarsorten 150 kg lägre än de senaste årens medeltal. Alla sorter utom Nex 170 och RG 4514 har detta år överträffat mätaren i avkastning. Rollo, Joplin, Ritz och Heros har gett en högre skörd än Stratos om man ser till de senaste årens medelavkastning.

Område F (län AB, C, D, T och U). Avkastningen för mätarsorten har under 2006 även i detta område varit lägre än normalt. Alla sorter utom RG 4514 har under detta år gett en skörd som varit större eller mycket större än Stratos. Sett till ett flerårsmedeltal har Ritz, Rollo, Joplin, Sheik och Heros avkastat mer än mätarsorten Stratos.

Sorternas odlingsegenskaper, frökvalitet och känslighet för bomullsmögel redovisas i tabell 2 och följande sortbeskrivningar.

Sortbeskrivningar

STRATOS (SW), mätarsort, är en stjälkstyv svensk sort med hög råfetthalt och proteinhalt i fröet. Sorten har visat låg angreppsgrad av bomullsmögel.

HEROS (SSd) är en stjälkstyv tysk sort med en avkastning något högre jämfört med mätaren. Sorten ger en frövara med hög råfetthalt, men relativt låg proteinhalt.

JOPLIN (SW) har en högre avkastning än Stratos. Den är mycket stjälkstyv. Liktidig med mätarsorten och även råfetthalt och proteinhalt är i nivå med Stratos.

SHEIK (SW) har lämnat en avkastning i nivå med Stratos. Stjälkstyv och tidigare i mognad än mätarsorten. Något låg råfetthalt och låg klorofyllhalt.

Bor MARIE (SSd) är en tidigt mognande sort med lägre avkastning än Stratos.

Tabell 1. Vårrops. Områdesvis avkastning, råfettskörd årsvis 2004-2006. Flerårsmedeltal 1999-2006. Mätare: Stratos

Sort	D-området				E-området				F-området			
	2004	2005	2006	Medel 1999-2006	2004	2005	2006	Medel 1999-2006	2004	2005	2006	Medel 1999-2006
SW Stratos												
råfett, kg/ha	790	930	700	1020	970	990	850	1000	1220	1120	930	1100
rel. tal, råfett	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Bor Marie (SSd)				98		93	103	94		95	93	93
GBR Heros (SSd)				106	104	107	112	101	102	100	114	102
Nex 170 (Dow)							97				101	
RG 4508 EU (SSd)							109				118	
RG 4514 EU (SSd)							91				91	
SW J2819, Rollo		106	112	110		111	116	109		108	111	107
SW J2820, Ritz			113	116			109	103		113	118	113
SW Joplin, H2816	118	110		110	107	109	107	104	108	109	112	108
SW K2832											121	
SW K2833											117	
SW Sheik, H2818		99		99		102	104	100	109	102	106	104

Tabell 2. Vårrops. Odlingsegenskaper, frökvalitet och sjukdomskänslighet, 1999-2006. D-G området

Sort	Stjälkstyrka %	Mognad dagar	Råfett % av ts	Klorofyll* ppm	Protein i mjöl* % av ts	Bomullsmögel %
Stratos	86	124	49,0	10	43,5	4
Bor Marie (SSd)	86	120	47,8	10	43,2	4
GBR Heros (SSd)	85	123	48,7	9	41,2	3
SW J2819, Rollo	96	123	48,5	7	41,7	3
SW J2820, Ritz	90	123	48,4	7	42,4	3
SW Joplin, H2816	92	123	48,7	7	43,3	4
SW Sheik, H2818	89	121	47,5	5	43,4	5

*hela landet